

Zo maar één dag van twee vrijwillige weidevogelbeschermers.

Mei 1996

Stichting landschapsverzorging Zeeland

Na cursus Weidevogelbescherming in het MEC bij de Hollandse Hoeve in Goes gevolgd te hebben onder leiding van de Stichting landschapsverzorging Zeeland, ben ikzelf in april 1995 en in 1996 samen met Jaap als vrijwillig Weidevogelbeschermers begonnen Zo maar een dag in de maand mei 1996 zonnig 14 graden de wind Zuidwest kracht 1 tot 2. Goed zicht. Het is kwart over twaalf als ik met Jaap, mijn collega weidevogelbeschermers die in Kloetinge woont, met de op auto kom ophalen. Wij rijden om de beurt om de gemaakte kilometerkosten te verdelen.

Vergunning

Wij kijken eerst even of wij wel onze wettelijke verplichte vergunningen bij ons hebben. Daar staat op dat wij toestemming hebben van de eigenaar pachter om zijn percelen te betreden. Als eventueel de Politie AID of opzichters van natuurbeherende instanties er naar vragen. Wij rijden eerst naar de percelen van de Maatschap Op't Hof: landbouwer Veehouder van een 100 hectare groot bedrijf dat vrij dicht tegen de Kapelse Moer aan ligt. Wij hebben daar in totaal tien percelen liggen voor bescherming van Weidevogels. Waaronder drie percelen pas later op het jaar beweiden grasland een aardappelveld een maïsveld een paar tarwevelden en drie uienakkers. In totaal zo'n 48 hectare waarvan 20 hectare grasland. Waar wij Weidevogelbescherming toepassen. Wij rijden eerst naar het perceel 8 aan de Dankersegeweg en zetten de auto op de toegangsdam zo neer, dat wij het hele grasveld met de verreijkijker kunnen overzien. Eerst rustig in de auto blijven zitten en het grasland afkijken werkt naar onze ervaring het beste. Als je meteen de auto uitstapt schrikken de vogels daar van en vliegen direct van hun nesten op.

Kievit

Observeren

Nadat we het weiland goed geobserveerd hebben, concluderen we dat er niet veel zitten. Dan ziet Jaap niet ver van ons vandaan een kievit zijn kuifje en kopje net even boven het vrij korte gras uit steken. Nu gaan we eerst een soort achtergrondpeiling toe passen met op de voorgrond het kievitnest, en daar achter bijvoorbeeld een afrasteringpaaltje of iets dergelijks en daarvan in het verlengde een bosje of een gebouw. Zo'n peiling dient om het nest later gemakkelijker terug te vinden. De Kievit, een mannetje hebben wij al even eerder op zien vliegen dus waagden wij het er maar op en stapten uit de auto. Het vrouwtje vliegt direct van haar nest op en vliegt laag over het veld van ons vandaan. Wij denken dat dit gedrag er eventueel op duidt dat ze al aan het broeden is.

Markeringsbamboestokjes

Wij lopen nu met onze markeringsbamboestokjes (bamboestokjes van ongeveer goede meter lang) richting het nest Het is nu niet meer zo heel moeilijk voor ons om het nest terug vinden omdat wij onze achtergrondpeiling goed in de gaten hielden. Het Kievitmannetje vliegt in een soort duikvlucht en met luid geroep probeert hij ons af te schrikken terwijl wij richting het nest lopen. De kievit zien ons als mogelijke belagers en proberen ons daarom

van het nest weg te lokken. Wij zien ook nog verschillende andere door het mannetje gemaakte nestkuiltjes in de grond, dat doen ze in de baltstijd om de vrouwtjes naar zich toe te lokken.

Het markeren met bamboestokjes.

Schutkleur

Het is toch nog even goed uit kijken als je dicht bij het nest komt om de eieren te zien liggen. Die liggen er weliswaar open en bloot bij maar door de schutkleuren in het nestkuiltje dat bekleedt is met stro en bladeren, vallen de eieren nauwelijks op. Het nest bevat vier prachtige olijfgroene eieren, met bruinzwarte vlekken in het nerstkuiltje. De eieren zijn met de punten naar het midden gericht, dus deze Kieviten waren zoals wij al vermoeden aan het broeden. Vlug de bamboestokjes voor en achter het nest gezet, in de rijrichting van het te bewerken en later te maaien gras, Hier hoeft voorlopig geen nestbeschermer gezet te worden want er komen pas over een paar maanden beesten op het grasveld. Maar wij moeten wel markeren met de bamboestokjes om het nest later gemakkelijker terug te kunnen vinden.

Perceelskaart

Nu nog even de andere twee Kievitnesten controleren die wij de week eerder al hebben gevonden. Dat ging bijna op deze zelfde manier ook van uit de auto. Dan blijft er één man bij de auto staan om het nest in het oog te houden en met aanwijzingen en handgebaren wijst hij de weg aan die naar het nest loopt. Het lukt niet altijd op deze manier maar de meeste keren toch wel. Deze nesten lagen op het achterste gedeelte van het grasveld. In het eerste nest lagen vier bebroede eieren en het andere drie onbebroede. Na het markeren van het nest gaan we weer snel weer terug naar de auto terug, om de vogels de kans te geven hun nesten op te zoeken.

Beschermingsseizoen symbolisch geopend

Als je even uit het veld weg bent zien we anderen vogels waar we de nesten nog niet van gevonden hebben, ook weer terug keren naar hun nesten. Als je dan goed oplet kun je aan het gedrag van de vogels, de plaats van de nesten bepalen en het aantekenen op de perceelskaart. Je kunt de volgende keer kijken of er daar nesten liggen. Wij gaan eerst even de nestgegevens invullen en rijden dan nog even langs de percelen nummer. 6, 7, en 10 aan de Tekenburgseweg. Een perceel met graan, maïs, en een met aardappelen. Daar is niets bijzonders te zien. Wij rijden naar de percelen 3, 2 en 1 die dicht tegen het prachtige natuurgebied van de Kapelse-Moer aan liggen. Het gaat om een perceel grasland, en twee uivelden. Op dit graslandperceel heeft gedeputeerde De Kok enkele weken geleden het Beschermingsseizoen 1996 symbolisch geopend met het plaatsen van een nestbeschermer. Daarbij waren ook andere vrijwilligers de eigenaar en de provinciaal coördinator en de pers aanwezig.

Foto: Renée van Oostrom.

Officiële opening in 1996 door (toen) gedeputeerde Gert de Kok en ondergetekende.
Van het Weidevogelproject in Zeeland in de Kapelse-Moer.

Klutennest

Er liggen totaal vijf klutennesten, vier nesten met vier eieren en één met drie in kleur variërend van geel tot olijfbroine vlekken. Met zwartbruine vlekken. Het nest is een ondiep kuiltje bekleed met stro schelpen en steentjes. Deze eieren waren nog niet bebroed toen wij deze vorige week gevonden. Het vinden van het klutennest is niet zo heel moeilijk in deze nog niet zo hoog op gegroeide uivelden. Je ziet de Kluten al van verre zitten met hen zwart-witte verenpak. Ze lopen eerst een heel eind van hun nesten vandaan en vliegen dan pas op. Wij gaan eerst deze nesten controleren en tegelijk kijken we verder of er nog andere vogels van hun nesten weglopen of op vliegen.

Tips waar nesten kunnen liggen

Gelukkig liggen alle eieren nog in de nestkuiltjes. Dat valt niet ons niet tegen want er vliegen hier regelmatig kraaiachtige rond die lusten wel een eitje. Wij vinden verder in deze precelen geen nesten meer en lopen nu weer naar de auto terug om de kluten gelegenheid te geven weer naar hun nesten terug te keren. En gaan eerst de lijsten weer in vullen met onze laatste gegevens. Dan gaan wij naar de Boerderij Tekenburg, van Op 't Hof; om daar de opgehangen lijsten en perceelkaarten bij te werken met onze laatste gegevens. Op de boerderij komt de heer Op't Hof even bij ons kijken. Deze landbouwer heeft er zelf ook aardigheid in dat wij bij hem op zijn land weidevogelbescherming doen. Hij geeft ons wel eens een tip waar er eventueel nesten kunnen liggen. Samen nemen wij even door waar de gevonden nesten liggen en bekijken of er eventueel problemen zijn i.v.m. onze nestmarkeringen op de percelen. Ook wordt er gekeken of er soms nesten verlegd moeten worden i.v.m. de machinale onkruidbestrijding op enkele percelen.

Yersekse-Moer

Na een praatje over het weer verlaten wij de Boerderij en wij rijden naar onze volgende percelen, van veehouder tuinder Minnaard aan de Postweg in de Yersekse-Moer. Daar zoeken wij een zestal percelen af op weidevogels. In totaal gaat om zo'n 28 h.a. groot bedrijf waar wij zo'n 6 st. Weidepercelen afzoeken op Weidevogels in totaal zo'n 28 hectare zogenaamd Beheersgebied. Dat houdt in dat de boer een beheersovereenkomst heeft afgesloten met het Ministerie van Landbouw om later te maaien, later te weiden, en te weiden met lagere veebezetting. Dit

gedeelte is één mooier authentiek natuur landschap het prachtige Oudland waar wij doorheen lopen voor onze weidevogelbeschermings activiteiten. Ook licht er een oude veedrinkput in waar vele soorten vogels in komen drinken. Daar zijn ook één paar waterhoentjes hun nest aan het bouwen tussen het riet.

Scholekster

Beheersovereenkomst

Wij bekijken van uit onze auto eerst het weiland dat ten noorden van de afrit van de Postbrug licht. Daar lopen voorlopig nog geen beesten in dankzij de afspraken in de beheersovereenkomst. Trouwens vanwege de droogte is het gras nog vrij kort om er een nest op te maken. Er vliegen wel een paar Scholeksters op maar hoe goed wij ook deze weiden af zoeken en afkijken met onze verrekijkers, wij zien hier niets. Dus weer naar de auto gestapt om eerst weer onze lijsten bij te werken. Wij rijden nu richting de kanaaldijk van het kanaal door Zuid-Beveland om onder langs deze dijk naar de twee, zwaar beweide percelen van zo'n 15 hectare groot aan de Hovijweg van Landbouwer Veehouder Nijssen uit Yerseke te gaan bekijken. Deze percelen vallen eigenlijk onder een andere groep weidevogel beschermers, die van Rie, René, en Klaas. Maar omdat deze percelen tussen die van Minnaard in liggen nemen wij ze in onze controle mee.

Nestbeschermers

Wij gaan perceel 13 bekijken weer eerst van uit de auto. Wij zien helemaal achter op het weiland een scholekster op een hoger gelegen stuk vrij kale grond zitten. We lopen met z'n beiden richting het nest, omdat hier in deze weide al beesten lopen nemen wij meteen een nestbeschermer mee. Deze nestbeschermers zijn gemaakt van een niet al te zwaar betonbouwstaal dat in de bouw gebruikt wordt voor bewapening in betonvloeren e.d. Het wordt zo geknipt en gebogen, en met zeer dun ijzerdraad aan elkaar gebonden, dat er een soort dakje ontstaat dat over het nest heen gezet wordt ter bescherming van de eieren. Inmiddels is de Scholekster onder luid geroep van zijn nest opgestegen. Wij vinden het nest al vrij vlug er liggen nog maar twee eieren in. De kleur is zandgeel met onregelmatige zwartbruine vlekken in een kuiltje op de kale grond. Het zijn er meestal maar drie, een enkele keer ook wel eens vier. Het valt hier niet mee om de nestbeschermer in de droge en harde grond te duwen maar na hard duwen met z'n beiden lukte het toch om hem te plaatsen. Verder zien wij op dit weiland niets bijzonders meer.

Het markeren met nestbeschermer.

Het uitkomen van een jong uit het ei

Wij lopen weer snel naar de auto terug en gelijk kijken of er nog meer nesten liggen wij hadden hier op dit perceel nog steeds geen andere nesten gevonden. Eerst weer even de gegevens invullen dit was ons eerste nest op het perceel drie. Dan gaan we verder naar perceel 12 ook aan de Hovijweg. Aanvankelijk zagen wij niets zitten.

Wij passen daarom een andere een methode toe om de nesten op te sporen vanaf het toegangshek van de weide. Daar gaan we verscholen aan de wegkant zitten en wachten dan tot de vogels weer terug keren naar hun nesten. Je moet ze dan wel goed in de gaten houden en met de verrekijker volgen waar ze neerstrijken. Dat kan soms wel eens een poosje duren maar wij hebben hier ook wel goede resultaat mee geboekt. Wij lopen de Weide in om het eerder gevonden kievitsnest met nestbeschermer te controleren. Als wij dicht bij het nest komen zien wij een pas uit het ei gekomen kievitsjong wegkruipen en zich verschuilen tussen het gras. Het laatste ei dat in dit nest ligt, daarvan is het kievitsjong van uit de binnenuit het ei aan het door pikken, het is zo schitterend mooi gezicht om dit te zien. Wij hebben er een poosje op onze knieën naar zitten kijken naar zoiets moois, dat is om nooit meer te vergeten!

Lijsten invullen op de perceelkaarten

Bij de vorige controles lagen er vier eieren in dit nest er moeten al twee jongen uit het ei gekomen en weg gekropen zijn dus is het even goed uit kijken als wij naar de auto teruglopen om niet op jongen te trappen en ze niet te verstoren. Dit was tot nu toe het tweede kievitsnest op dit perceel dat uit gekomen was. Bij de auto aangekomen en eerst onze gegevens invult te hebben rijden wij naar de Boerderij van Dhr Nijssse en Minnaard, om de daar opgehangen lijsten en perceelkaarten bij te werken met onze laatste gegevens. Wij begrijpen nog steeds niet dat wij geen grutto en tureluurnesten vinden. Hier in dit voor hen geschikte weidegebied zien we deze vogels regelmatig overvliegen en ook neerstrijken in het al wat hoger opgroeiende gras. Dit is toch een ideaal geschikt gebied voor deze vogels. Het in middels al weer halfvijf, dus tijd om weer naar huis te rijden. Na eerst Jaap bij hem thuis afgezet te hebben en weer een afspraak gemaakt om nog deze week nog een nestcontrole te doen. Dan is het weer de beurt aan Jaap om te rijden. Na afscheid van Jaap genomen te hebben rij ik richting mijn huis en zet daar om kwart voor vijf mijn auto in de garage.

Dit was zo maar één dag van twee vrijwillige Weidevogelbeschermers.

Bram Korteknie en Jaap Schilperoord.

Cursus weidevogelbescherming

Ieder voorjaar zoeken zij nog steeds enthousiaste vrijwilligers die mee willen doen. Het is heel leuk werk en je bent v.a. maart tot juli, lekker buiten bezig. Meestal wordt er begin maart een cursus Weidevogelbescherming gegeven. Deze cursus is voor vrijwilligers die serieus met weidevogelbescherming aan de slag willen. Aanmelden als vrijwilliger zonder cursus te volgen kan natuurlijk ook, je wordt dan ingedeeld bij een groep met ervaring. Informatie opgeven en aanmelden bij: Nanning-Jan Honingh op het kantoor Stichting Landschapsverzorging Zeeland in Goes: 0113-230936. E-mail: Nanning-Jan.Honingh@slz.landschapsbeheer.nl

Hieronder zomaar een paar voorbeelden, hoe wij de resultaten noteerden.

Hieronder de resultaten in 2002 bij Boer A.																	
Grasland 7 ha, Bouwland 19 ha, Totaal 26 ha.																	
Vogelsoorten: Kievit, Scholekster, Kluut, Grutto, Meerkoet.																	
Nest, Perceel, Soorten, Gewas.				Situatie op vind- en controledata (getal = aantal eieren)											Resultaat.		
				Resultaat: Onbekent, Uit, Nietuit, Predatie, Verlaten.													
Nestno	Perceel	Vogels	Gewas	08/4	15/4	22/4	06/5	13/5	21/5	27/5	03/6	10/6	17/6	24/6	Onb	Uit	Niet
1	2	Kievit	Gras	4	4	4	Uit	.	.	.	.	.	.	.	.	06/5	.

2	2	Kievit	Gras	4	4	4	Uit	.	.	.	.	.	.	.	.	06/5	.
3	6	Schole	Uien	.	.	.	4	4	4	4	Uit	.	.	.	.	03/6	.
4	6	Kluut	Gras	.	.	.	2	3	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
5	6	Kluut	Gras	.	.	.	4	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
6	6	Kluut	Gras	.	.	.	4	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
7	6	Kluut	Bieten	.	.	.	4	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
8	6	Kluut	Gras	.	.	3	Uit	.	.	.	.	.	.	.	.	06/5	.
9	3	Schole	Bieten	.	.	.	2	3	3	3	3	Verl	.	.	.		10/6
10	3	Schole	Bieten	.	.	.	4	4	4	4	4	Uit	.	.	.	10/6	.
11	6	Kluut	Gras	.	.	.	.	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
12	6	Kluut	Gras	.	.	.	.	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
13	6	Kluut	Gras	.	.	.	.	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
14	6	Kluut	Gras	.	.	.	.	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
15	6	Kievit	Gras	.	.	.	.	4	Uit	.	.	.	.	.	.	21/5	.
16	3	Schole	Bieten	.	.	.	.	1	4	4	4	Uit	.	.	.	10/6	.
17	6	Kluut	Uien	.	.	.	.	.	2	Uit	.	.	.	.	.	27/5	.
18	6	Kluut	Uien	.	.	.	.	.	4	4	Uit	.	.	.	.	03/6	.
19	6	Kluut	Uien							3	3	3	Uit			17/6	
20	3	Kluut	Bieten							4	4	4	Uit			17/6	
21	3	Kluut	Bieten							4	Uit					03/6	
22	3	Schole	Gras							4	Pred						06/6
23	3	Schole	Bieten							3	3	Pred					10/6
24	6	Kluut	Gras								1	Uit					10/6
25	3	Kluut	Bieten								3	3	Uit				17/6
26	3	Schole	Bieten								1	Uit					10/6
27	3	Schole	Bieten									3	3	Uit			24/6
28	3	Kluut	Bieten									3	3	Uit			24/6
29	3	Kluut	Bieten									4	4	Uit			24/6
30	3	Kluut	Bieten									4	3	Uit			24/6
31	3	Kluut	Bieten									4	3	Uit			24/6
32	3	Kluut	Bieten									3	4	Uit			24/6

33	3	Schole	Bieten									4	4	Uit		24/6	
34	3	Schole	Bieten									4	4	Uit		24/6	
35	3	Schole	Bieten									3	4	Uit		24/6	
36	3	Kievit	Bieten									4	4	Uit		24/6	
37	3	Kievit	Bieten									4	3	Uit		24/6	
38	3	Schole	Gras									3	Uit			17/6	

Hieronder de resultaten in 2002 bij Boer B.

Grasland 7 ha, Bouwland 19 ha, Totaal 26 ha.

Vogelsoorten: Kievit, Scholekster, Grutto, Meerkoet.

Nest, Perceel, Soorten, Gewas.				Situatie op vind- en controledata (getal = aantal eieren) Resultaat: Onbekent, Uit, Nietuit, Predatie, Verlaten.											Resultaat.		
Nestno	Perceel	Vogels	Gewas	08/4	15/4	22/4	01/5	06/5	13/5	21/5	27/5	03/6	10/6	17/6	Onb	Uit	Niet
1	9	Meerk	Weide	3	4	Uit		.	.	.	.	.	.	.	.	15/4	.
2	9	Grutto	Weide	4	4	Uit		.	.	.	.	.	.	.	.	22/4	.
3	1	Schole	Weide	.	.	.	4	4	Uit			.	.	.	.	13/5	.
4	9	Grutto	Weide	.	.	.		3	4	4	4	Uit	.	.	.	03/6	
5	9	Grutto	Weide	.	.	.				2	2	Niet					03/6
6	3	Schole	Mais		.	.				.	.	.	2	Uit		21/5	.
7	3	Schole	Mais	.	.	.				.	.	.	3	Uit	.	21/5	.

Totaalresultaten van de afgelopen jaren bij boer A.

Totaalresultaten van de afgelopen jaren bij boer B.

Jaar, Aantal nesten, Uitgekomen, Predatie, Verlaten.

Jaar, Aantal nesten, Uitgekomen, Predatie, Verlaten.

Jaar	Aantal nesten	Uitgekomen	Pred/Ver/Niet	Jaar	Aantal nesten	Uitgekomen	Pred/Ver/Niet
1997	13	11	2	1997	12	12	0
1998	24	12	12	1998	6	5	1
1999	27	24	3	1999	7	7	0
2000	38	29	9	2000	8	6	2
2001	0	0	0	2001	0	0	0
2002	38	35	3	2002	7	6	1

